

ТЕМА 5. ПРАВИЛА ВЖИВАННЯ ЙО, ЇО

Вправа 1. Перепишіть слова, вставляючи в них пропущені букви; поясніть правопис.

Л...он, сер...озний, батал...он, міл...он, л...отчик, ...орданія, ма...ор, павіл...он, бул...он, Акс...онов, с...огодні, обідн...ого, ...ошкар-Ола, чотир...ох, Пискар...ов, білолиц...ого, компан...он, д...оготь, короткоши...го, шампін...он, сен...ор, т...охкати, син...ор, втр...ох, кур...оз, в...окати, чи...його, ...ому.

Вправа 2. Перекладіть подані словосполучення українською мовою, зіставте написання в обох мовах.

Выполнить сегодня, седьмой день, маленькая слезинка, летнего отдыха, синий лён, третьей пары, Соловьёв, знакомый, батальон, всего, миллион, район, бульон, серьёзный, Королёв, Ёлкин, его, медальон, курьёз.

Завдання

У завданнях 1-2 знайдіть слова, написання яких не відповідає орфографічній нормі. Якщо помилка в одному варіанті, то позначте в якому саме (I, II, III), якщо помилка у двох – позначте відповідь IV, якщо всі відповідають нормам сучасної української літературної мови – відповідь V.

1.

- I. Бульйон, шевйот, мільйон.
- II. Курьйоз, Ковальов, цього.
- III. Медальйон, Воробйов, серьёзний.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

2.

- I. Майонез, польовий, природнього.
- II. Батальйон, Йолкін, Верьовкін.
- III. Льох, Шишмарьов, синьйор.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

3. Визначте варіант, у якому в усіх словах пишеться **-йо-**.

- I. Павіль...н, компань...н, кра...вий.

- II. Буль...н, під...мний, бад...ритися.
- III. Солов...в, нул...вий, бо...вий.
- IV. У двох варіантах.
- V. У трьох варіантах.

4. Визначте варіант, у якому в усіх словах пишеться -ьо-.

- I. Тр...х, т...хкати, зна...мий.
- II. Л...н, с...годні, с...мий.
- III. Пол...вий, ма...р, л...довий.
- IV. У двох варіантах.
- V. У трьох варіантах.

5. Визначте, в якому варіанті наголос не змінює значення слова.

- I. Вигода.
- II. Замок.
- III. Лікарський.
- IV. Хаос.
- V. В усіх варіантах наголос змінює значення слова.

6. Яка із наведених пар слів є синонімічною?

- I. Оболонь – луки.
- II. Буре – нісенітниця.
- III. Захребетник – дармоїд.
- IV. Синонімічні дві пари.
- V. Синонімічні три пари.

7. В якому варіанті значення виділеного слова пояснено правильно?

- I. *Маркий* одяг (брудний).
- II. *Купол* храму (баня).
- III. Дружня *толока* (розмова).
- IV. Яскрава *порцеляна* (квітка).
- V. *Наврочити* поглядом (благословити).

Який із фразеологізмів випадає зі смислового ряду в завданнях 8-9?

8.

- I. Зуб на зуб не попадає.
- II. Мороз проймає.
- III. Дрижаків хапати.
- IV. Душа в п'яти ховається.

V. Хоч вовків гони.

9.

- I. Де Макар телят пасе.
- II. Як палицею кинути.
- III. Де козам роги правлять.
- IV. У дідька в зубах.
- V. Куди ворон і кісток не заносить.

У завданнях 10-11 знайдіть іменники, які неправильно називають людей за національністю чи місцем проживання, або вкажіть, що помилок немає.

10.

- I. Албанка.
- II. Корейка.
- III. Данка.
- IV. Датчанка.
- V. Помилко немає.

11.

- I. Карелка.
- II. Миколаївка.
- III. Інгушка.
- IV. Сирійка.
- V. Помилко немає.

12. Де неправильно вжито літеру г?

- I. Гудз.
- II. Гнатик.
- III. Граділь.
- IV. Гогель-могель.
- V. Помилко немає.

13. У кожній групі з п'яти словосполучень одне побудоване правильно, підкресліть його; інші відредагуйте.

- I. Більша половина учнів, завтра в університеті день відчинених дверей, на чердаку світло, потолок вже побілили, мене викликають до школи.
- II. Працювали, не дивлячись на перешкоди, вільна вакансія, вакантна посада, на протязі року, необхідно зняти налоги на додану вартість.

- III. На протязі року була велика нагрузка, цікава брошюра, купити у розстрочку, завідувач кафедри, завідувач кафедрою.
- IV. Святкова відкритка, весела ярмарка, за браком доказів, враження про зустріч, воєнна загроза.
- V. Приводити приклад, наріжна кімната, шарикова ручка, оборотні кошти, магазин пам'ятних сувенірів.

14. Поясніть значення поданих сталих сполучень. Складіть із ними речення.

Геростатові слова, ахіллесова п'ята, вавілонський полон, адамове ребро, витати в емпіреях, вовк у овечій шкурі, аква віта, усі дороги ведуть у Рим, через терни до зірок, чотири "К", червона нитка, фіговий листок, троянський кінь, небо в алмазах, іти в Мекку, менторський тон.

15. Перекладіть українською мовою подані прийменникові конструкції.

Отпуск по болезни, по выходным дням, смеяться над ним, по семейным обстоятельствам, называть по имени, получить в рассрочку, в девять часов, агент по снабжению, вызвать по делам службы, мероприятия по улучшению быта, звонить по телефону, высылать по адресу, при участии, в знак благодарности, принимать во внимание.